

3. 10 288 sekundni soat, minut va sekundlarda ifodalang.
4. Berilgan ikki xonali son xonalarining ko'paytmasini hisoblash dasturini tuzing.
5. Berilgan uch xonali son xonalarining yig'indisi va ko'paytmasini hisoblash dasturini tuzing.

Berilgan	Ifoda	Natija
897	8+9+7	24
	8*9*7	504

6. Qisqartirilgan amallarni qo'llagan holda, quyidagi dastur natijasini chiqaring.

Berilgan	Ifoda	Natija
a=8 b=5 c=9	<pre> a=int(input()) b=int(input()) c=int(input()) a-=b a*=c a+=(b*c+b) print(a) </pre>	

7. Quyidagi ifodani Python tilida yozing: $y = \frac{7}{x^2+x+1} + x^2$

36-DARS. PYTHONDA SATRLAR BILAN ISHLASH

Python matn va uning qismlari bilan ishlash uchun eng qulay dastur hisoblanib, uning yordamida satrlarni bir-biriga bog'lash yoki satr ichidan biror qismini qirqib olish mumkin.

BUNI BILASIZMI?

1. Satr nima?
2. Satr orasidan qism satr qirqib olish mumkinmi?
3. Satr uzunligi qanday aniqlanadi?

Satrlı o'zgaruvchilarni yaratish va satrlar bilan ishlash

Satr – harf, son va belgilar hamda probeldan tarkib topgan belgilar ketma-ketligi. Satrlarni o'zgaruvchilar yordamida kiritish mumkin. Pythonda satrlar bittalik va ikkitalik qo'shtirnoqlar orqali beriladi.

Satrlar ustida keng bajariladigan amallardan biri bu – birlashtirish amali. Satrlarni birlashtirish uchun + amali qo'llaniladi.

Tayanch tushunchalar

Satrlar – qo'shtirnoq ichiga olingan Unicode kodidagi belgilar ketma-ketligi.

Eslab qoling!

Satr uzunligini **len()** funksiyasi yordamida aniqlash mumkin. Python barcha belgi va probellar sonini o'zi hisoblab chiqaradi.

```
>>> a='Bahor!'
>>> len(a)
```

6

```
>>> a = 'Good morning!'
>>> b = 'Welcome.'
>>> c=a + b
>>> print(c)

Good morning! Welcome.

>>> c = a+'Dear pupil.' + b
>>> print(c)

Good morning! Dear pupil. Welcome.
```

Pythonda bitta soʻzni ekranga bir necha marta chiqarish imkoniyati mavjud boʻlib, buning uchun uni bir marta yozishning oʻzi kifoya.

```
>>> a = 'Hello!'
>>> print(a * 10)

Hello! Hello! Hello! Hello! Hello!
Hello! Hello! Hello! Hello! Hello!
```

Qism satrlarni belgilash

Satrdagi har bir belgining oʻz raqami boʻlib, u belgining turgan oʻrnini anglatadi. Bunday raqam belgining turgan oʻrnini aniqlash yoki uni satrdan qirqib olish uchun kerak boʻladi. Pythonda satrdagi belgilarni raqamlash 0 dan boshlanadi va bu raqam indeks deb ataladi.

O	`	Z	B	E	K	I	S	T	O	N
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Satrdan nafaqat belgi, balki qism satrni ham qirqib olish mumkin. Buning uchun quyidagi sintaksisdan foydalanamiz:

- a[index] – a satrdagi **index**da turgan belgini qirqib oladi.
- a[:end] – a satrdan 0 indeksdan boshlab **end** indeksgacha boʻlgan belgilar ketma-ketligini qirqib oladi;
- a[start:end] – a satrdan **start** indeksdan boshlab **end** indeksgacha boʻlgan belgilar ketma-ketligini qirqib oladi;
- a[start:] – a satrdan **start** indeksdan boshlab oxirigacha boʻlgan belgilar ketma-ketligini qirqib oladi;
- a[start:end:step] – a satrdan **step** qadam bilan **start** indeksdan boshlab **end** indeksgacha boʻlgan belgilar ketma-ketligini qirqib oladi.

>>> a = "O'ZBEKISTON" >>> a[4]	4 indeksdagi belgini chiqaradi.
'E' >>> a[3:6] 'BEK'	3 indeksdan 6 indeksgacha boʻlgan belgilar ketma-ketligini chiqaradi.
>>> a[:6] 'O'ZBEK'	0 indeksdan 6 indeksgacha boʻlgan belgilar ketma-ketligini chiqaradi.
>>> a[6:] 'ISTON'	6 indeksdan oxirigacha boʻlgan belgilar ketma-ketligini chiqaradi.
>>> a[3:10:3] 'BIO'	3 indeksdan 10 indeksgacha boʻlgan belgilar ketma-ketligini 3 qadam bilan chiqaradi.